

PRZEMOC DOMOWA

JAKO ISTOTNY PROBLEM
DZISIEJSZYCH CZASÓW

Czasy pandemii to sytuacja z jaką się dotychczas nie zetknęliśmy. Konieczność izolacji w miejscu zamieszkania, brak możliwości jego opuszczenia, zdalna nauka i zdalna praca spowodowały, iż stosunki rodzinne, wzajemne oddziaływania na siebie członków rodziny zostały poddane licznym próbom. W części przypadków izolacja i wspólne spędzanie czasu spowodowały zacieśnienie więzi rodzinnych, niestety w dużej części przebywanie ze sobą dwadzieścia cztery godziny na dobę i siedem dni w tygodniu ujawniły i nasiliły dysfunkcje w działaniu rodziny. Strach przed przyszłością, zachorowaniem, utratą pracy, połączony z brakiem swobody, prywatności, własnej przestrzeni, koniecznością wykonywania pracy w domu i nadzorowania nauki zdalnej dzieci spowodowały gwałtowny wzrost liczby zgłoszeń dotyczących przypadków przemocy domowej.

W polskim porządku prawnym mamy do czynienia z konkretną definicją tej przemocy znajdującą się w **ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** według której przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Co oznacza to w praktyce?

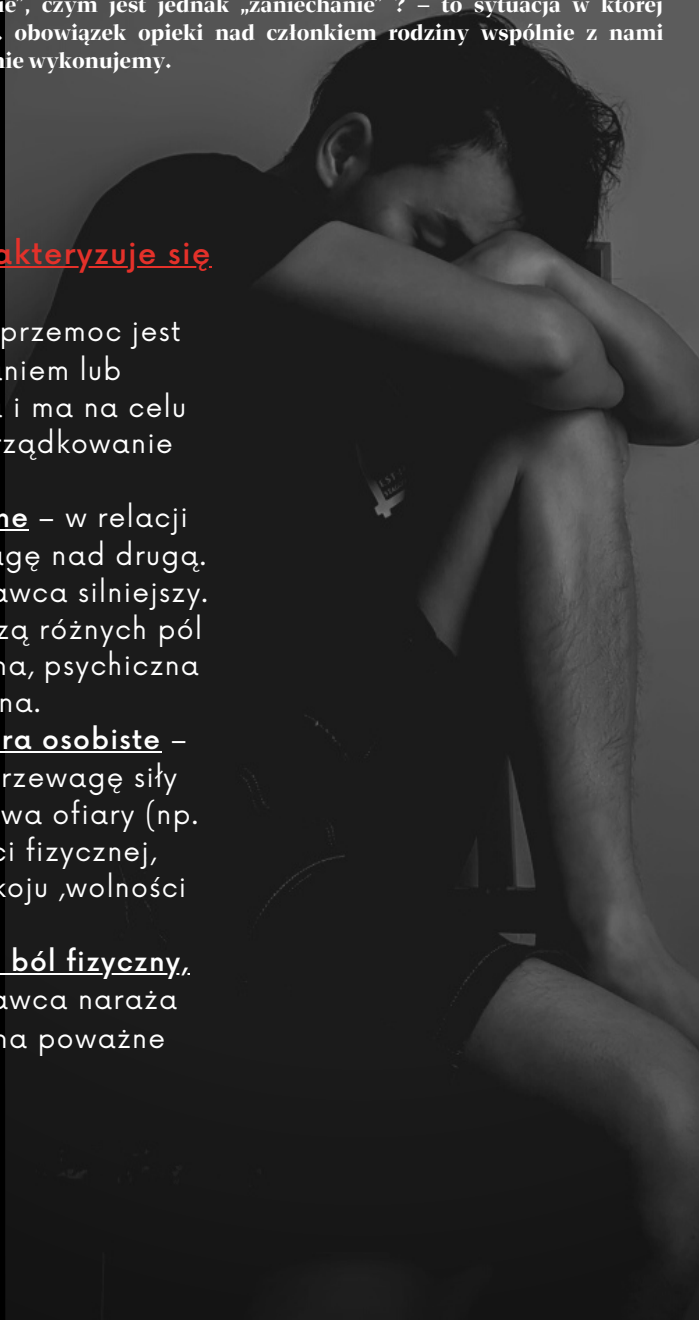
Przemoc domowa to sytuacja gdy członek rodziny, mąż, żona lub inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie, ekonomicznie, drugiego partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów itp., używając swojej przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie.

Żebyśmy mogli mówić o przemocy muszą być spełnione te warunki - musi być działanie lub zaniechanie które jest umyślne, musi naruszać dobra członków rodziny (osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących).

Łatwo określić czym jest "działanie", czym jest jednak „zaniechanie” ? – to sytuacja w której powinniśmy spełniać jakieś , np. obowiązek opieki nad członkiem rodziny wspólnie z nami zamieszkującym a tego obowiązku nie wykonujemy.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

1. Jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. Siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Ta słabość i ta siła dotyczą różnych pól – może to być siła fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna.
3. Narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, spokoju ,wolności itd.).
4. Powoduje cierpienie i ból fizyczny, poczucie krzywdy– sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

PRZYKŁADY PRZEMOCY DOMOWEJ

Należy pamiętać że w przemocy dochodzi do tzw. eskalacji zachowań – często przemoc pojawia się jako drobne zachowania, ale z czasem zachowania sprawcy znacznie się nasilają.

Eskalacja zachowań:

- Zachowania werbalne - krzyki, drwiny, oskarżanie, wyzwiska, werbalne groźby; gdy ofiara nie reaguje w sposób stanowczy pojawiają się następnym mocniejsze objawy przemocy;
- Przemoc finansowa – pozbawianie środków finansowych, ograniczenie dostępu do wspólnych pieniędzy, ograniczenie dostępu do rachunku bankowego, wyłączeniem telefonu, zabraniem samochodu;
- Naciski- grożenie popełnieniem samobójstwa, grożenie zabraniem dzieci, złożeniem na ofiarę skargi do instytucji socjalnych);
- Brak szacunku- ustawiczne upokarzanie ofiary przy innych;
- Izolowanie- podsłuchiwanie lub blokowanie rozmów telefonicznych, instruowanie dokąd wolno i dokąd nie wolno chodzić ofierze, kontrolowanie czasu np. zakupów, uniemożliwianie lub ograniczanie kontaktów z rodziną, wybieranie przyjaciół;
- Nękanie- śledzenie i sprawdzanie ofiary, otwieranie listów, ustawiczne sprawdzanie, z kim ofiara się kontaktuje;
- Groźby- agresywne zachowania, zastraszanie ofiary, niszczenie jej rzeczy, tłuczenie przedmiotów, walenie w ściany, grożenie zabiciem lub skrzywdzeniem ofiary albo dzieci;
- Przemoc seksualna- (zmuszanie siłą do współżycia wtedy, gdy ofiara tego nie chce), upokarzające traktowanie członka rodziny z powodu orientacji seksualnej;
- Przemoc fizyczna- bicie, szarpanie, plucie.

ZWRÓĆ SIĘ PO PORADĘ DO NASZYCH PUNKTÓW NPP/NPO.

Osoby dopuszczające się przemocy zwykle zachowują się inaczej na zewnątrz, poza środowiskiem domowym, niż na osobności, maskują swoje zachowania. Czasem trudno jest wierzyć, że ktoś, kto zachowuje się publicznie przyzwoicie, może nieludzko traktować swoją rodzinę. Obawa, że inni nie uwierzą, może dodatkowo utrudnić decyzję o zwróceniu się o pomoc. Często trudno jest ofierze zgromadzić dowody na tę przemoc. Najbliżsi, którzy nie byli świadkami przemocy są zaskoczeni, często nie chcą w to uwierzyć, a sprawca ma dobrą opinię w rodzinie, w środowisku i w pracy. Powszechnie uważa się że najczęstszymi ofiarami przemocy są kobiety, kolejnymi dziećmi ale dotyczy ona wszystkich.

Należy pamiętać że przemoc domowa jest przestępstwem. Przystępstwo to znane jest w polskim kodeksie karnym jako przestępstwo znęcania się nad rodziną.

CO MOŻE ZROBIĆ OSOBA BĘDĄCA OFIARA PRZEMOCY ?

Tu należy rozróżnić dwa zachowania – nazwijmy je „nagle” i „przewlekłe”. Nagle to takie kiedy jest realne zagrożenie bezpieczeństwa, gdy zaczyna się atak fizyczny, natychmiast stosuj ucieczkę od sprawcy, oddal się od zagrożenia, wraz z innymi członkami rodziny i wezwij policję!

Pod jaki numer dzwonisz?

- 112 – ogólny numer alarmowy. Pracownik numeru przekieruje twoje zgłoszenie do odpowiednich służb ratunkowych – policji, straży pożarnej lub pogotowia ratunkowego,
- 997 – numer alarmowy policji. Dodzwaniamy się bezpośrednio do najbliższej jednostki.

Numery alarmowe 112 i 997 są czynne całą dobę.

CO SIĘ STANIE PO TAKIM ZAWIADOMIENIU?

Gdy policja przyjedzie, w zależności od sytuacji, może:

- zatrzymać osobę, która stosuje przemoc – gdy przestępstwo zostało popełnione, jest w toku, albo sytuacja wskazuje na realne zagrożenie jego popełnienia,
- zabezpieczyć ślady i dowody przestępstwa, (zdjęcia przedmiotu użytego do popełnienia przestępstwa, przedmioty zniszczone, obdukcja lekarska itp.)
- rozpocząć procedurę Niebieskiej Karty.

Już podczas takiej interwencji można powiedzieć policjantowi, że chcemy złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Przypadki przemocy które na potrzeby niniejszej publikacji nazwiemy przewlekłymi – nie cechują się takim nagłym zagrożeniem. Jest to przemoc która narasta często w dłuższym okresie czasu.

Ofiara często potrzebuje czasu żeby przełamać swój opór przed ujawnieniem swojej krzywdy.

W takim przypadku można najpierw skontaktować się z „Niebieską Linią” pod numerem **800 120 002** – konsultanci pomogą ci, powiedzą ci, co najlepiej zrobić w twojej sytuacji. Niebieska linia jest bezpłatna i czynna całą dobę.

**PAMIĘTAJ, NIEBIESKA LINIA TO NIE JEST
NUMER ALARMOWY!**

- **Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa możesz również złożyć samodzielnie w dowolnym momencie. Skontaktuj się z najbliższym komisariatem policji.**
- **Rozróżniamy „zawiadomienie o przestępstwie znęcania” się od wszczęcia procedury Niebieskiej Karty.**
- **Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa powoduje wszczęcie postępowania wyjaśniającego i w przypadku gdy w toku tego postępowania zostanie ujawnione to przestępstwo to sprawcy zostaną przedstawione zarzuty a później zostanie przesłany do sądu akt oskarżenia.**
- **Gdy składamy wniosek o wszczęcie procedury Niebieskiej Karty, to tak jakbyśmy wnosili o objęcie naszej rodziny ochroną i pomocą.**
- **Najpierw policjant sporządzi protokół, wypełnia wraz z ofiarą specjalny formularz. Procedura ta powoduje zaangażowanie szeregu instytucji , które współpracują ze sobą i pomagają osobom dotkniętym tą przemocą.**

W skład zespołu Niebieskiej Karty wchodzi:

- policja;
- psycholog,
- pracownik społeczny,
- może wejść lekarz jeżeli jest to konieczne,
- pedagog.

Zespół ten nie tylko przeprowadza wywiad z ofiarami, sprawcami przemocy ale również przygotowuje plan pomocy ofiarom przemocy.

Praca zespołu to nie tylko praca z ofiarami przemocy – np. wizyty u lekarza, konsultacje z psychologiem, pomoc terapeuty, ale również praca ze sprawcą – wskazanie mu sankcji za stosowanie przemocy ale również praca z psychologiem czy pomoc np. w terapii uzależnień.

JEDNYM ZE ŚRODKÓW WPROWADZONYCH USTAWOWO MAJĄCYM CHRONIĆ OFIARY PRZEMOCY JEST NAKAZ OKRESOWEGO OPUSZCZENIA LOKALU MIESZKALNEGO PRZEZ SPRAWCĘ.

Art. 275a. KPK

§ 1.

Tytułem środka zapobiegawczego można nakazać oskarżonemu o przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej okresowe opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa groził. Nakaz wydaje się na 3 miesiące, ale sąd może zdecydować o dalszym przedłużeniu tego okresu.

Jeżeli wskutek postępowania wynikającego z zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa sprawca zostanie uznany za winnego sąd może orzec karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, a w przypadku gdy doszło do szczególnego okrucieństwa sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

W przypadku problemów prawnych, potrzeby pomocy zapraszamy do korzystania z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
Szczegółowe informacje na stronie:

<https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>